

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie

Štefan Úradníček, Božena Gašparíková, Mária Kozová: **Posudzovanie vplyvov na životné prostredie**. EIA (Environmental Impact Assessment). I. diel, zákon s komentárom. Edícia Komentované zákony o životnom prostredí, ŠEVT Bratislava, 1994, 196 s.

Je mimoriadne záslužným počinom Ministerstva životného prostredia SR, že už krátko po prijatí zákona NR SR č. 127/1994 Z. z. O posudzovaní vplyvov na životné prostredie pripravilo prvú ucelenú publikáciu o ňom a o nadväzujúcich medzinárodných dokumentoch (Dohovor z Espoo, právna úprava posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice v štátoch susediacich so SR, smernica Rady Európy o EIA). Zvlášť cenný je zoznam súvisiacich právnych predpisov.

Slovenský zákon svojimi princípmi nadväzuje na zákony štátov EÚ a severnej Ameriky, ako aj na spomenuté medzinárodné dokumenty a požiadavky Svetovej banky a Európskej banky pre obnovu a rozvoj. Princípy sú nasledujúce:

- komplexnosť vyhodnotenia predpokladaných vplyvov danej činnosti na životné prostredie ešte pred rozhodnutím o jej povolenie,
- vyhodnotenie vplyvov zabezpečujú odborníci z rôznych oblastí,
- široká a aktívna účasť verejnosti na procese posudzovania,
- spravídla variantné riešenie zámeru činnosti,
- proces posudzovania nenahrádza proces povoľovania danej činnosti.

Jadrom knižnej publikácie je komentár k zákonu. Komentár sa člení do 5 častí. Obsahom prvej je vysvetlenie úvodnej časti zákona (účastníci posudzovania, účel zákona, predmet a rozsah posudzovania, cieľ posudzovania, spoločné posudzovanie). Druhá časť rozoberá kroky procesu posudzovania (zámer, zisťovacie konanie, určenie rozsahu hodnotenia,

vypracovanie správy o hodnotení, verejné prerokovanie správy, spracovanie odborného posudku, vypracovanie záverečného stanoviska). Jednotlivé kroky sú vysvetlené z hľadiska procesnosti i obsahu dokumentov. Tretia časť je venovaná špecifikám posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice (Dohovor z Espoo).

Osobitne sa komentuje spôsob postupu v prípade posudzovania zámeru činnosti na území SR a na území niektorého zo susedných štátov. Štvrtá časť je v porovnaní s predchádzajúcimi krátká, ale mimoriadne významná, lebo jej predmetom je hodnotenie návrhov rozvojových koncepcií a záväzných právnych predpisov. Piata časť obsahuje komentár k spoločným, prechodným a záverečným ustanoveniam zákona.

Publikácia ďalej uvádza prílohy zákona a ich stručný vysvetľujúci komentár (zoznam činností, ktoré podliehajú posudzovaniu, zámer, správa o hodnotení, záverečné stanovisko, zoznam činností podliehajúcich medzinárodnému prerokovaniu z hľadiska vplyvov presahujúcich štátne

hranice - kritériá určenia a obsah dokumentácie).

Záverečná časť obsahuje Dohovor EHK OSN o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (E/ECE/1250) s vysvetľujúcim komentárom, právne úpravy o posudzovaní vplyvov presahujúcich štátne hranice v Rakúsku, Maďarsku, Poľsku, Českej republike a na Ukrajine, ďalej obsahuje Smernicu RE o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (85/337/EEC) a zoznam predpisov súvisiacich s procesom posudzovania, resp. povoľovania činnosti.

Knižná publikácia je veľmi cennou pomôckou pre každého, koho sa dotýka posudzovanie vplyvov na životné prostredie (investorov, štátnej správy, samosprávy, odbornej a laickej verejnosti, mimovládnych environmentálne orientovaných organizácií atď.). Môže slúžiť aj ako vhodný študijný materiál pre študentov prírodovedných a technických odborov.

Ján Drdoš

Hodnotenie rozvojových koncepcií

Mária Kozová, Ružena Spáčilová, Mikuláš Huba a kol.: **Metodická príručka k hodnoteniu návrhov rozvojových koncepcií z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie** (Zákon NR SR č. 127/1994 Z. z., § 35), I. etapa, Ministerstvo životného prostredia, Odbor hodnotenia vplyvov na ŽP. Bratislava 1994.

Povinnosť hodnotiť návrhy zásadných rozvojových koncepcií a územno-plánovacej dokumentácie z hľadiska ich predpokladaných vplyvov na životné prostredie vyplýva zo Zákona NR SR č. 127/1994. S cieľom poskytnúť potenciálnym užívateľom základnú informáciu o problematike hodnotenia vplyvov navrhovaných

rozvojových koncepcií, politík, plánov a programov na životné prostredie a objasniť zásady trvalo udržateľného rozvoja objednalo Ministerstvo životného prostredia SR spracovanie špeciálnej príručky.

Metodická príručka, spracovaná Centrom pre posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie pri Katedre krajinskej ekológie PRIF UK, má tri základné časti. Prvá časť obsahuje prehľad súčasného uplatňovania hodnotenia vplyvov koncepcií, politík, plánov a programov na životné prostredie. Úvodná kapitola prezentuje východiská štátnej environmentálnej politiky SR. Nasleduje prehľad nedostatkov a limitov posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni projektov a objasnenie základných metodologických predností strategického hodnotenia životného prostredia. Formou prehľadu je doku-

mentovaný stav uplatňovania predpisov a smerníc vo vybraných krajinách (ČR, niektorých krajinách EÚ, USA a Kanade), kde sa povinne vyžaduje toto hodnotenie. Nasleduje stručný výklad § 35, s dôrazom na odsek 1, pís. a) zákona NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a analýza podobnosti a odlišnosti medzi posudzovaním činností na úrovni projektov a hodnotením návrhov rozvojových koncepcií z aspektu ich vplyvov na životné prostredie z metodologického hľadiska.

Druhá časť príručky obsahuje prehľad vývoja teoretického smerovania k udržateľnosti a objasneniu koncepcie trvalo udržateľného rozvoja, resp. trvalo udržateľného spôsobu života. Jej súčasťou je prehľad kritérií a indikátorov trvalej udržateľnosti vo vzťahu k hodnoteniu návrhov rozvojových koncepcií z hľadiska ich vplyvov na prostredie.

Tretia časť obsahuje metódy využiteľné pri hodnotení rozvojových koncepcií z hľadiska environmentálnych impaktov.

Tri základné textové časti príručky vhodne dopĺňajú tri prílohy. V prvej sú zaradené ukážky z hodnotenia vplyvov plánov na životné prostredie vo Veľkej Británii, druhá obsahuje rámcový postup uplatnenia trvalo udržateľného rozvoja pri hodnotení návrhových koncepcií z hľadiska ich vplyvov na prostredie a tretiu tvorí terminologický a výkladový slovník.

Metodická príručka by mala poskytnúť pracovníkom Ministerstva životného prostredia SR a jeho odborných odganiácií, ako aj pracovníkom iných rezortov (hospodárstva, pôdohospodárstva, dopravy, spojov a verejných prác) základný prehľad o význame a súčasnom stave uplatňovania strategického environmentálneho hodnotenia. Môže sa použiť aj ako vhodný doplnkový učebný text pre študentov vysokých škôl, postgraduálnych a špeciálnych kurzov zameraných na problematiku životného prostredia.

Vladimír Ira

Najbohatší život na planéte

Dažďový prales. Vydavateľstvo Slovart, edícia Larousse - Život v prírode. Bratislava 1995. 168 strán, farebné obrázky, kresby, mapky a diagramy. Cena 349 Sk.

"Tropický prales predstavujú biotopy s najbohatším životom na našej zemi" – týmto konštatovaním Josefa Vágnera je uvedené fotograficky mimoriadne kvalitné dielo o živočíchoch a ich životných podmienkach v dažďovom pralesi. Táto veľkoformátová kniha je jedným z osemnástich zväzkov známeho vydavateľstva "Société des Periodiques Larousse" z Paríža.

Kniha predstavuje 8 druhov živočíchov žijúcich v tropickom pralesi. Priblízuje nám spôsob života, správania sa, biotop, autokológiu a rozšírenie tigra, gorily, orangutána, šimpanza,

jaguára, papagája ara, zoborožca a leňoča. Načiera do hĺbky života týchto živočíchov a ich vlastnosti, návyky, spôsob života podáva na širšom pozadí životného prostredia tropického pralesa na rôznych kontinentoch.

Text je veľmi pútavý a na vysokej odbornej úrovni. Obrázky s vysvetlivkami sú veľmi názorné. Pri každom druhu je kapitola vystihujúca jeho špecifickosť, napr. tiger každú noc kontroluje svoje teritórium, orangután je najväčší jedák tropického ovocia a pod.

Kniha o živočíchoch a ich životnom prostredí v dažďovom pralesi je určená každému, kto sa zaujíma o život na našej planéte.

Milan Ružička

Vážení čitatelia, milé čitateľky,

v jubilejnom 30. ročníku chystá redakcia oživiť časopis novými rubrikami, ktoré dúfame, prispejú k väčšej aktuálnosti a zaujímavosti. Okrem článkov o aktuálnych podujatiach, ktoré prinášame v rubrike Aktuality, chceli by sme uverejňovať stručné informácie o pripravovaných konferenciách, seminároch, sympóziách, výstavách, veľtrhoch a pod. Preto privítame, keď nám pošlete pozvánky, resp. oznamy o tom, čo chystáte, v dostatočnom predstihu (najmenej 2 mesiace).

Rast cien, bohužiaľ, neobišiel ani náš časopis. Pristúpili sme však k minimálnemu zvýšeniu ceny tak, že zvýhodňujeme predplatiteľov (ročné predplatné 150 Sk, cena jednotlivého čísla 30 Sk). Náš časopis sa chce aj naďalej uchádzať o priazeň čitateľov v ČR. Pre zjednodušenie distribúcie a poukazovania predplatného sme uzavreli dohodu s agentúrou Poniklec-Koniklec. Objednávky z ČR prosíme zasielať na adresu: Agentúra Poniklec, P. O. Box B-35, 921 01 Piešťany a predplatné v českých korunách uhradiť priloženou zloženkou na účet agentúry Koniklec v Prahe. Distribúciu v SR bude zabezpečovať redakcia ŽP.

Želáme Vám veľa pekných chvíľ s časopisom Životné prostredie.

Redakcia